

GLOBALISTEN

af JAN BO HANSEN

JEG vil tjene mit land, ikke være berømt, sagde den britiske premierminister Gordon Brown på Labours kongres, hvorved han jo på noget forurroligende vis forudsatte en naturlig modsætning mellem disse to ting. Hans tale var i den almindelige mening et højdepunkt af, hvad Gordon Brown kan levere som taler, både nøgtern og indholdsrig og med tilløb til følelser. Til det brug havde han medbragt sin hustru Sarah, der kunne fortælle om et næsten helt almindeligt menneske, der, hvis han havde været hjemme, utvivlsomt ville have ført et almindeligt familieliv. Alligevel var der tvivl om dens virkning på lidt længere sigt.

Gordon Brown benyttede lejligheden til hårde angreb på den konservative leder, men havde også en række sidestik til konkurrenterne i selve partiet, hvoraf den vigtigste er udenrigsminister David Milliband. Denne holdt sig diskret i baggrunden. Mere substantielt lovede Gordon Brown socialpolitiske tiltag, der skal rette op på de værste skævheder i det britiske samfund. Han lovede en børneoplysningsgaranti for børn over to år, specialskoler til børn med indlæringsvanskeligheder og årlige lægeundersøgelser til alle over 40 år. De første meningsmålinger synes at vise, at Labour har mindsket afstanden til de konservative. Den er dog stadig dramatisk stor.

EN lang række sydafrikanske ministre har indgivet deres afskedsbegæring efter Thabo Mbekis tilbagetræden. Thabo Mbeki har været en respekteret, men ikke ligefrem elsket præsident siden Nelson Mandela valgte at træde tilbage på grund af alder. I alt er 11 ministre og tre viceministre nu trådt tilbage. Den væsentligste er finansministeren Trevor Manuel, der har spillet en central rolle i den stramme finanspolitik, regeringen til nogen overraskelse har været i stand til at gennemføre. Han har imidlertid ladet forstå, at han vil stå til rådighed som minister i en ny regering under Jacob Zuma. Børsen i Johannesburg reagerede med et markant kursfald, og også den sydafrikanske rand faldt. Erhvervslivet betragter udviklingen efter Mbeki med nogen nervøsitet.

Det er parlamentet, der vælger præsidenten. Den ny foreløbige præsident, der skal udfylde perioden indtil Zuma, bliver Kgalema Motlanthe.

DET japanske parlament har valgt Taro Aso til ny premierminister. Valget var ventet, da Taro Aso allerede var valgt til formand for LDP, det liberaldemokratiske parti. Aso er en populær skikkelse i den japanske vælgerbefolkning. Hans facon er folkelig og jovial, undertiden demonstrativt. I ungdommen er han populær, fordi han hævder at læse 15 tegneseriemagasiner om ugen, for ikke at tale om den mængde tegnefilm, han konsumerer. Hvad der er mindre kendt er, at han kommer fra den absolutte overklasse. Familien har leveret flere premierministre, ligesom hans søster er giftet ind i den kejserlige familie.

Den tidligere premierminister Junichiro Koizumi trådte tilbage efter at have forsøgt sig med gennemgående strukturreformer, som ikke stødte på velvilje i det konservative japanske samfund. Den ny premierminister har lovet at føre en ekspansiv finanspolitik for at fremme vækst og beskæftigelse. Det almindelige synspunkt blandt økonomer, at den japanske stats gæld er af et omfang, der ikke tillader en ekspansiv politik, har hverken gjort indtryk på Aso eller hans vælgere.

I Pakistans hovedstad Islamabad blev ca. 50 mennesker dræbt, da en selvmordsbomber kørte en lastvogn med 600 kilo sprængstof ind i Hotel Marriott, det bedste hotel i byen. Det skete netop som de besøgende var ved at indtage aftensmåltidet efter dagens faste under ramadanen.

Hensigten var dog formodentlig ikke at få ram på de upper ten, men mere specifikt regeringen og den store del af Pakistans politiske og militære elite, der på samme tid mødtes i regeringschefens residens nogle få hundrede meter fra hotellet. Det var ifølge indenrigsministeren hensigten at holde festmiddagen på Marriott, men i sidste øjeblik blev mødestedet ændret. Det ville unægtelig være en krigserklæring til den pakistanske stat.

Det er en islamistisk gruppe, man ellers ikke har hørt noget til, der har taget ansvaret for bomben, Fedajin-islam.

TSYSKERNE dør som bekendt ud, men i nogle dele af Tyskland sker det hurtigere end i andre. En ny rapport fra Berlin-instituttet for befolkning og udvikling viser, at det tidligere DDR stadig fremviser den laveste befolkningstilvækst, ikke kun i Tyskland, men i hele Europa. Den folkefytning fra øst til vest, som allerede fandt sted før østtyskerne lukkede grænserne i 1961 er fortsat uden ophør efter Murens fald. Men også de tidligere sværindustrielle centre i Tyskland – Saarland og Ruhr – mister indbyggere i et hastigt tempo.

Hovedstaden Berlin har med 1,18 børn per kvinde den laveste fødselsrate. Hvis tendensen fortsætter, vil Frankrig, der i år 2000 havde 23 millioner færre indbyggere end Tyskland, i 2050 være det største europæiske land. Det vil der vel heller ikke ske noget ved – problemet er mere konkret udviklingen i de dele af Tyskland, hvor det ikke er muligt at opretholde bykernerne efter befolkningsflugten.

Berlin-instituttet har også sammenlignet 285 europæiske regioner med hensyn til vækst, befolkningsudvikling, uddannelsesniveau etc., i alt 24 kriterier. København optræder ikke i toppen af listen, end ikke trekantområdet er med. Det er derimod Stockholm, Oslo og Island. De tyske regioner kommer meget langt nede, allernederst en by som Leipzig, der optræder sammen med Central-Makedonien og Thessalien i Grækenland. Forskerne konstaterer, at Tjekkiet og Slovenien har ufattelig meget bedre udviklingsmuligheder end Leipzig.

Det er sikkert rigtigt, statistisk set. Men mon ikke indbyggerne i disse højt berømmede lande også om tyve år vil stå i kø for at komme til Tyskland, og mon ikke disse køer til den tid stadig vil være længere end køen af tyskere, der drømmer om at slå sig ned i Østeuropa? Det vil vi dog formode.

Congo. Mændene har stadig ikke ramt guldåren, og måske rammer de den aldrig. Det er hårdt arbejde, og alligevel arbejder mange gratis – beskyttet af FN-tropper. Øjvind Kyrø rapporterer fra guldminerne i det nordøstlige Congo.

Med kilt og sækkepiber til Congo

Af ØJVIND KYRØ

KIVU-PROVINSEN, Congo – Stien bugter sig et par kilometer gennem papyrus og mandshøjt elefantgræs, og jorden er ideel for slanger. Der er ingen mulighed for at køre i bil til de nye miner i Nizi, og ingen af minearbejderne har alligevel råd til mere end en cykel.

For enden af stien ligger dalen og åbenbarer et tidløst sceneri: mænd i mudder, der graver i jorden. Alt foregår med håndkraft. De skovler den røde jord op i en bøtte af plastic, og så vandrer den fra hånd til hånd.

Gennem tre måneder er bøtterne blevet langet op til munden, og de svedende mænd har skabt et godt tyve meter dybt hul under den stikkende sol.

De har stadig ikke ramt åren med guld, men de satses alt på det. Mange af mændene har solgt deres hus for at komme med i sjakket og arbejde gratis. For hvis de finder guld, bliver de rige.

Den 39-årige Henri Ular Urinetho er manden bag det hele. Han oplyser, at han har fået koncession på området og skal betale 1.500 dollars om året til staten, uanset om de finder guld eller ej. Han håber ligesom sine ansatte på, at der er gevinst, for så får han halvdel af indkomsten, mens sjakket skal deles om resten.

For første gang i ti år er der ingen, som kræver »beskyttelsespenge« eller andre »afgifter«. For denne nordøstlige egn af DR Congo er omsider nogenlunde fredfyldt, efter at den har været raseret af krig. Dette sted på kloden hører nemlig til dem, der er rigest på guldforekomster.

Fem kilometer fra minen knejser vagtårne over den pigtrådsomkransede FN-bastion, som er bemanded med pakistanske soldater, og de har formået at skabe fredelige forhold på den enden egn til trods for, at de selv ifølge BBC deltog i udnyttelsen af det gule metal.

De »blå baretter« skulle afvæbne den militærgruppe, som kontrollerede minerne på egnen, men i stedet skal de have solgt den gevæver for guld. Chefen for FN-styrken, som er den største i verden med hen ved 18.000 mand, har endnu ikke afsluttet sine undersøgelser af skandalen.

FN-tropperne slås mindst lige så meget med de statslige styrker som med fjenden. Egentlig skal FN-soldaterne bistå regeringshæren med at bekæmpe de militser, der ikke har overgivet sig, men regeringshæren er i sig selv et af de største problemer. Omkring 80 procent af alle forbrydelser i Congo begås af enten politiet eller regeringsoldater.

I de to Kivu-provinser syd for minerne i Nizi i Ituri-provinsen ulmer krigshæren stadig. De to vigtigste og største militser er *Forces Démocratiques pour la Libération du Rwanda* (FDLR) der ledes af folk af hutu-herkomst, som i 1994 deltog i folkemordet i Rwanda, og Laurent Nkundas militis, som består af congolesiske tutsier, der nægter at lade sig demobilisere, før FDLR er opløst, demobiliseret eller elimineret. Begge militser får penge ved at kontrollere minerne i provinserne.

Ud over guld brydes der coltan – kaldet »det grå guld« – et metal, der bruges i computere og mobiltelefoner, og 70 procent af klodens forekomster findes i Congo.

Men selv om regeringshæren er blevet udstationeret i de områder, som militserne opererer i, har det ikke resulteret i nogen nedgang af salget, for enten samarbejder regeringshæren med FDLR eller overtager selv kontrollen med minerne og tvinger minearbejderne til at betale afgifter af deres guldfund.

Regeringshæren er utvivlsomt den mest middelalderlige på kloden. Den bor ikke i garnisoner eller kaserner, og den ledsages af kvinder og børn. Dette tog af menneske lejrer sig hos de lokale beboere, og makker de ikke ret og servicere, bliver deres afgrøder og hjem plyndret.

Også sammensætningen af hæren er besynderlig. Den består af mænd fra præsident Mobutus tid, af demobiliserede folkemordere fra Rwanda samt lokale militser, der har lagt våbnene mod at få amnesti og et job i regeringshæren. Den uophørlige kritik af denne praksis går på, at de mange masse-mordere, røvere og voldtægtsforbrydere burde stå på den anden side af sigetekornet.

Der er ofte sympati mellem regerings-

I guldminen i Nizi er der ingen fare for arbejdsløshed på grund af ny teknologi. Jorden transporteres i plasticspande fra bunden til munden, hvor den vaskes ud, som det er sket i århundreder.

soldaterne og de FDLR-militser, de skulle bekæmpe, og derfor rapporteres det tit, at regeringssoldater forsyner FDLR med våben, ammunition og uniformer, ligesom de enes om at dele et lønsomt minedistrikt mellem sig.

Fred eller retfærdighed

Der er indgået adskillige fredsaftaler, sidste gang i januar, mellem militærgrupper og regeringshæren, men til ingen nytte. Mindst 150.000 mennesker har taget flugten på grund af kampe eller plyndringer siden januar, og dette antal skal lægges til de 840.000, som i forvejen er internt fordrevne. FN har optalt 200 brud på våbenhvilen i de første 180 dage efter, at fredsafalen blev underskrevet.

FN har udstationeret 10.000 blå baretter i denne del af Congo, men de har ikke været i stand til at lægge en dæmper på kampene mellem militærgrupperne, højst at pacificere regeringssoldaterne ved at uddele mel og mad til dem, så de ikke behøver at plyndre lokalbefolkningen.

Spørger man chefen for verdens største FN-styrke om, hvordan det er at være allieret med styrker, der voldtager, hvor de kommer frem, svarer han: »Hver gang vi udfører fælles manøvrer med regeringshæren, hverken voldtager eller plyndrer de. Vi er helt klar over den risiko, der eksisterer, når det drejer sig om at forbinde FN med tropper, der voldtager, men det er altså ikke tilfældet – de gør det kun, når de er i andre områder.«

Chefens rang er generaløjntant, han kommer fra Senegal og hedder Babacar Gaye.

Mange finder det forkasteligt, at krigsforbrydere bliver tilbudt amnesti og høje stillinger i regeringshæren. Hvad mener De?

»Det er det afgørende spørgsmål. Hvad skal have forrang – fred eller retfærdighed? I Ituri overgav tre af de mest fremstående militsledere sig og blev bragt her til Kinshasa og integreret i hæren. På måneder senere blev den ene af dem anholdt og overført til Den Internationale Krigsforbryderdomstol i Haag.«

Spørger man general Gaye om en kommentar til den kendsgerning, at hans styrke gennem flere år har trænet regeringshæren, men til trods herfor begås 80 pct. af alle forbrydelser i landet af disse regeringsstyrker, svarer han: »De afdelinger af hæren, som er blevet trænet af os, opfører sig bedre. Vi er også i gang med at afskaffe straffriheden for voldtægtsforbrydere, og når det er indført, vil det være muligt at bekæmpe dem.«

Udenlandske militærspioner, som foretrækker at være anonyme, kan forklare, hvorfor FN-styrken er så svag. De peger på, at næsten alle FN-soldater kommer fra ulande, og at deres motivation for at sætte livet på spil i Congo er lige så begrænset som deres løn. Systemet er det, at FN eksempel-

vis betaler en stat 100 dollars om dagen for en soldat. Men staten beholder de 90 dollars, for det skal ikke blot give international prestige at støtte FN med tropper, det skal i lige så høj grad give penge i statskassen.

Selv om for eksempel de indiske tropper kommer med kilt, sækkepiber og kavalleri-soldater, er deres heroiske bedrifter i Congo til at overskue, og indsatsen begrænses også af manglen på vigtige fakta. Rygterne svirrer blandt FN-soldaterne om forestående angreb her eller der, men ingen ved noget, fordi styrken ikke ejer et efterretningssvæsen.

Spørger man general Gaye herom, lyder svaret:

»Dette er en FN-styrke, ikke en kampstyrke. Det er altid en fordel at være velinformeret, men manglen på en efterretningstjeneste betyder ikke, at vi ikke er velinformerede.«

Via stedfortrædere

Den østlige del af Congo er rig på afgrøder, men det kan endnu bedre betale sig at udvinde de ufattelige mineralrigdomme nede i jorden.

Congoleserne her kunne være de rigeste mennesker i Afrika, fordi de på deres bare fødder går oven på det, en belgisk videnskabsmand har kaldt »en geologisk sensation«: Her er alt. Guld, diamanter, de fineste kobberårer; her er kobolt, her er uran – det var fra Congo, den uran kom, som blev brugt i de to atombomber, der blev detoneret over Hiroshima og Nagasaki.

Diktatoren Joseph-Desiré Mobutu solgte rettighederne til at drive minerne til ud-lændinge, og det fortsatte Laurent Kabila med, da Rwanda i 1996 invaderede landet og indtog den østlige halvdel af Congo. Officielt skulle de rwandiske og ugandiske soldater eliminere de oprørsgrupper – især folkemorderne – som fra baser i det østlige Congo foretog angreb på de to nabolande.

Men besættelsestropperne fra de to lande brugte i stedet deres kræfter på at få kontrol over med minedriften – og det i en sådan grad, at der flere gange i byen Kisangani udbrød kampe mellem de to udenlandske hæere om kontrollen med diamanfelterne.

Også i Ituris provinshovedstad Bunia, der ligger nær minerne i Nizi, brød der kampe ud. Efter at der var underskrevet en fredsaf-tale, og de udenlandske tropper i 2003 var trukket hjem, fortsatte udplyndringen af rigdommene gennem lokale militærgrupper.

Hverken Rwanda eller Uganda ønskede at gå glip af de formuer, der er at hente i guldminerne omkring Bunia, og derfor beskyttede og finansierede de stedlige militærgrupper, som skulle kontrollere guldmenerne.

Anno 2008 er konflikten hovedsageligt

rykket fra Bunia og sydpå til Nord- og Syd-Kivu-provinserne, og den ser uløselig ud. De omkring 6.000 folkemordere i FDLR nærer intet ønske om at blive sendt retur til Rwanda, hvor de er eftersøgt; desuden tjener de styrtende på at kontrollere minerne, og de forsvares sig ved at bruge lokalbefolkningen som menneskeligt skjold samt rekruttere børnesoldater.

Laurent Nkunda får sine soldater trænet i Rwanda, fordi den tutsi-styrede regering i Kigali vil bistå dem med at undgå et nyt folkemord og at bekæmpe FDLR. Desuden er indkomsten fra de miner, som Nkunda bestyrer, også uhyre lukrativ.

Det stående statslige tilbud til militærgrupperne om at lade sig demobilisere har ironisk nok bevirket, at der er opstået mange nye militser. Mænd dukker op og påstår, at de er generaler for tropper på alt mellem 100 og 5.000 militssoldater, for de vil udnytte fredsafaltens goder ved at blive indrulleret i regeringshæren med den rang, de har givet sig selv.

Voldtægt som våben

Militærgrupperne nøjes ikke med at plyndre undergrunden og bekrige hinanden – de bruger også voldtægt som våben. Det er blevet en integreret del af krigsførelsen, at en håndfuld soldater skiftes til at voldtage en kvinde, mens hendes mand og børn ser på. For at ydmygelsen skal være fuldkommen, og påført svangerskab og hiv-smitte ikke skal være de eneste resultater af voldtægten, er det koftyme slutteligt at skamfere kvindens underliv. Det sker ved at stikke knive, kæppe eller skruetrækkere op i hendes underliv.

Ofte får kvinderne fistler – det vil sige, at væggen mellem endetarm og skede bliver nedbrudt. Og fistlerne gør, at kvinden bliver udstødt som en spedalsk af samfundet, fordi hun ikke kan holde på sine kropsvæsker og derfor går rundt og stinker af urin og af-føring.

I Nord-Kivus provinshovedstad Goma er der nu etableret et specialhospital for voldtagne piger og kvinder. Det hedder *Heal Africa* og drives af privat indsamlede midler fra udlandet.

En af patienterne er den 30-årige Henriette Nyramutuzo. Hun fortæller, at hun blev voldtaget af seks bevåbnede og uniformerede mænd, mens hun var alene hjemme med sit spædbarn. To andre kvinder i hendes landsby anbefalede hende at tage til Heal Africa-hospitalet, fordi de selv var blevet voldtaget og derpå blevet indlagt her.

Henriette Nyramutuzo blev for tre måneder siden opereret for fistler og skal snart udskrives. Men hun gruer for sin skæbne, for hendes mand har sagt til hende, at hun selv lader sig til at blive voldtaget, og at det er grunden til, at han nu bor sammen med to andre kvinder.

Chefsygeplejerske Papy Boendi oplyser, at der normalt er indlagt 200 patienter. Kirurgerne har opereret børn på 10 år for fistler, og børn helt ned til 2-års alderen er blevet indlagt her som følge af voldtægt. Det er nemlig en udbredt myte, at man kan blive helbredt for aids, hvis man har samleje med en jomfru.

Papy Boendi: »Det er de komplicerede voldtægtstilfælde, der kommer her; og nogle er så komplicerede, at kvinden må opereres to-tre gange. Nogle tilfælde er for komplicerede, hvilket er meget problematisk for især de yngste kvinder, der risikerer, at mændene ikke vil have dem tilbage.«

Seksuelt vold er nemlig tabu. Mange af kvinderne skjuler sig, når de er blevet voldttaget – de tør ikke tale om det i landsbyen, hvor de risikerer at blive udstødt.«

I den nordlige Kivu-provins verserer det stadige rygte, at der langs den smukke Kivu-sø ikke findes en eneste landsby, hvor ikke mindst én kvinde er blevet voldtaget af enten regeringsoldater eller militstropper.

Forleden kom en rapport, der satte tal på. Den er udarbejdet af en ny sammenslutning af 64 internationale hjælpeorganisationer ved navn *Congo Advocacy Coalition*, og i rapporten kan man læse, at alene i juni måned 2008 blev der begået 2.200 voldtægter i denne provins. Men tallet dækker kun voldtægter, der er anmeldt, og det reelle tal er uden tvivl meget større, fordi ofrene ikke har nogen umiddelbar nytte af at anmelde forbrydelsen – al den stund ingen bliver straffet.

verso.dk

GOD PLADS!

Verso Wagon. Fra 259.916 kr. inkl. metallak.*

Har du en pladskrævende familie, har vi bilen, du kan transportere dem rundt i. Nemlig vores 5-sæders Verso Wagon, der giver dig ualmindelig mange kvadratmeter for pengene.

*Verso Wagon 1.6 5-dørs fås fra 259.916 kr. Vejl. pris ekskl. lev. omk. 3.580 kr. Brændstofforbrug v/bl. kørsel 13,3. Halvårlig grøn ejeravgift 1.510 kr. CO₂-udslip 178 g/km.

TODAY TOMORROW TOYOTA